

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4417/23
25.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Марије Бошковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Планојевић, адвокат из Београда, ул. Топличин венац бр. 21, против тужене „Домаћа трговина” д.о.о Београд, са седиштем у Београду, Раковица, ул. Патријарха Димитрија бр. 12 д, чији је пуномоћник Синиша Чолевић, адвокат из Новог Сада, ул. Сремска бр. 4/II, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П.бр. 2348/22 од 25.05.2023. године, у седници већа одржаној дана 25.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуде Другог основног суда у Београду П бр. 2348/22 од 25.05.2023. године а жалба тужене **ОДБИЈА**, као неоснована.

Образложење

Побијаном пресудом Другог основног суда у Београду П бр. 2348/22 од 25.05.2023. године ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском пуномоћника тужиле од 27.02.2023. године.

Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилци, исплати износ од 368.750,00 динара са законском затезном каматом почев од 25.05.2023. године па до исплате.

Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужилци на име трошкова парничног поступка исплати износ од 100.475,00 динара.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу побијајући је због битне повреде одредаба поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 и 402 Закона о парничном поступку-ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11, 49/13-одлука Ус, 74-13-одлука Ус, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене неоснована.

У поступку пред првостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП на које Апелациони суд пази по службеној дужности.

Према образложењу побијане пресуде и утврђеном чињеничном стању, 24.06.2021. године, у јутарњим часовима око 04,51 час, приликом пожара који се догодио у стамбеној згради на адреси у ул. ... у ..., интервенисала је Ватрогасна бригада Београда, која је локализовала пожар у малопродајном објекту “Арома маркета”, који је у власништву тужене. Припадници Ватрогасне бригаде и Министарства унутрашњих послова дошли су на место интервенције по пријави грађана, којом приликом је установљено да дим допире из “Арома маркета”, који се налази у приземљу зграде. Припадници полиције и ватрогасци су насилно ушли у продавницу и утврдили да гори роба и да се дим преко спуштеног плафона магацина и централног светларника зграде повремени појављивао на крову зграде, из чега проистиче да је место ширења пожара ка осталим деловима зграде, управо наведени малопродајни објекат. У делу продавнице у коме је затечен отворени пламен, налазили су се хемијски артикли, међу којима су и експлозивне материје, попут дезодоранса. Критичном приликом оштећен је стан бр. ... који је у власништву тужиле.

Из налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке Зорана Миловановића од 08.11.2021. године, допуњеног изјашњењем од 11.01.2023. године и изјашњења од 25.01.2022. године, произилази да је у стану бр. ..., који се налази у стамбеној згради у ..., у ..., као последица пожара настала штета на фасадној столарији, фасадном зиду и клими. Изласком на терен, извршен је увид у стање објекта, утврђено је да је пожар дошао из доњег простора у коме се налази простор маркета “Арома” те да се ширио на горе, што је све видљиво и по фасади и по фасадној столарији која су оштећења настала услед пожара и урађен је премер радова који су неопходни да би се објекат довео у претходно стање. Из допуне налаза од 11.01.2023. године произилази да је за отклањање штете у стану тужиле, настале услед наведеног пожара и то за замену комплетних фасадних профила на свим прозорима стана бр. ... на делу светларника, за термопан стакла која су испуцала, за обраду шпалетни након уградње свих прозора, за демонтажу климе и глетовање обрађених шпалетни и зидова и припрема за бојење зидова и плафона полудисперзијом у постојећем тону са свим предрадњама, за завршно чишћење простора, као и за набавку и монтажу нове климе од 12Kw са потребним материјалом, неопходно 3.125,00 евра.

Полазећи од овако потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања правилном применом материјалног права садржаног у одредби члана 154, 155, 173, 174, 177 Закона о облигационим односима првостепени суд је правилно закључио да тужиле припада

право на накнаду материјалне штете која потиче од опасне ствари, чији је ималац тужена, која за штету на тужиљиним стану одговара према правилима о објективној одговорности. Стога је правилно првостепени суд најпре нашао да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације тужене с обзиром да је место одакле се пожар ширио ка остатку зграде управо магацински простор “Арома маркета”, који је у власништву тужене у коме су се налазили хемијски производи а тужена није доказала постојање искључења одговорности или делимичног смањења одговорности, предвиђених одредбом чл. 177 Закона о облигационим односима. Стога су сва оштећења у стану тужиље, која су утврђена вештачењем настала као последица пожара а за отклањање штете потребно је укупно 368.750,00 динара је па је правилном применом одредби чл. 189 Закона о облигационим односима у вези са чл. 277 ЗОО одлучено као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Супротно паушалним, ничим образложеним наводима, тужени неосновано побија правилност ожалбеног решења садржаног у ставу првом изреке наведене пресуде којим је дозвољено преиначење тужбе учињено 27.02.2023. године. Наиме, према стању у списима предмета поднеском од 11.01.2023. године судски вештак грађевинске струке доставио је изјашњење да је дошло до измене висине штете у односу на дан давања основног налаза од 08.11.2021. године с обзиром да је дошло до промене набавне вредности материјала, сировина, ангажовања радне снаге и вредности финалних производа те вредности штете на дан 23.12.2022. године износи 3.125,00 евра, након чега је тужиља 27.02.2023. године преиначила тужбу на износ од 368.750,00 динара. Наиме, према члану 199. и 200. Закона о парничном поступку код преиначења тужбе постоји овлашћење поступајућег суда да оцени целисходност за поступање по таквој тужби у циљу расправљања односа парничних странака и трајање парнице а у конкретном случају потраживање опредељено 27.02.2023. године на износ од 368.750,00 динара проистиче из истог чињеничног основа и последица је околности које су настале након подношења тужбе при чему се мора имати у виду да сагласно члану 200. став 2. Закона о парничном поступку да ако тужилац преиначује тужбу тако што услед околности које су настале после подношења тужбе, захтева из истог чињеничног основа други предмет или новчани износ, тужени таквом преиначењу не може да се противи.

Неосновани су жалбени наводи тужене да је првостепени суд ускратио право туженој на вештачење којим би доказала чињеницу која би је ослободила одговорности да је штета настала њеном кривицом нити су основани жалбени наводи да јој је ускраћено и право да ангажује вештака који би утврдио висину штете која је настала с обзиром да је на рочишту одржаном 27.02.2023. године стављено ван снаге решење о вештачењу од стране вештака електро струке а на рочишту одржаном 25.01.2022. године одбијен је предлог тужене да се у доказном поступку изведе доказ новим вештачењем од стране вештака грађевинске струке на околности висине штете, чиме се заправо указује да је побијана пресуда захваћена битним повредама поступка из члана 374 став 1 у вези члана 259 и 271 ЗПП.

Наиме, према стању у списима предмета, произилази да је тужена на рочишту одржаном 15.11.2021. године предложила да суд одреди вештачење од стране вештака електротехничке струке на околност утврђивања исправности електричних инсталација тужене те како је на истом рочишту туженој уручен налаз и мишљење вештака

грађевинске струке тужена је задржала право да се о истом накнадно изјасни и да предложи евентуално допунско вештачење и одлучујући о доказним предлозима парничних странака првостепени суд је решењем између осталог одредио да се у доказном поступку изведе доказ евентуалним вештачењем од стране вештака електротехничке струке. Међутим, у даљем току поступка, како је на рочишту одржаном 27.02.2023. године, тужена повукла предлог за вештачење од стране вештака електротехничке струке, то је правилно првостепени суд ставио ван снаге решење о извођењу овог доказа.

Полазећи од садржине одредбе члана 7. став 1. и члана 228. Закона о парничном поступку, парничне странка дужне су да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтеве и да предложе доказе којима се утврђују те чињенице и суд ће да размотри и утврди само чињенице које су странке изнеле и да изведе само доказе које су странке предложиле, ако законом није другачије прописано с тим што је суд је овлашћен да утврди и чињенице које странке нису изнеле и изведе доказе које странке нису предложиле, ако из резултата расправљања и доказивања произлази да странке располажу захтевима којима не могу да располажу (члан 3. став 3). Имајући у виду изнето, диспозиција је тужене што се није користила својим процесним овлашћењима и не може ове примедбе са успехом износити у жалбеном поступку, с обзиром да је у поступку који је претходио доношењу побијане пресуде одустала од извођења доказа вештачењем од стране вештака електротехничке струке на околност утврђивања исправности електричних инсталација тужене.

Одредбама члана 261. ЗПП-а прописано је да странка може суду да приложи писани налаз и мишљење вештака одговарајуће струке, у вези са чињеницама за чије је утврђење или разјашњење потребно стручно знање којим суд не располаже, који налаз и мишљење се доставља супротној страни на изјашњавање, а суд може решењем да одреди да се извођење доказа вештачењем спроведе читањем писаног налаза и мишљења који је странка приложила, након изјашњавања супротне странке. Изјашњавање странке на налаз и мишљење судског вештака је регулисано чланом 271 ЗПП-а, према коме ако странка има примедбе на налаз и мишљење судског вештака доставиће их у писаном облику, у року који суд одреди за изјашњавање с тим да странка може да ангажује стручњака или другог вештака уписаног у регистар судских вештака, који ће да сачини примедбе на достављени налаз и мишљење или нов налаз и мишљење у писаном облику а на рочишту за главну расправу суд може да их прочита и да дозволи том лицу да учествује у расправи, постављањем питања и давањем објашњења.

Из цитираних одредаба произлази да је, првостепени суд правилно решењем одредио да се извођење доказа вештачењем спроведе читањем писаног налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке Зорана Миловановића, који је тужила приложила, правилно ценећи да тужена није имала примедбе на дати налаз и мишљење на основу ког је правилно утврђена висина материјалне штете на стану тужиле. Наиме, према стању у списима предмета након што је туженој достављен налаз и мишљење судског вештака Зорана Миловановића од 08.11.2021. године тужена није истакла примедбе, нити су примедбе истакнуте након усменог изјашњења вештака на рочишту од 25.01.2022. године а ни у даљем току поступка, то је правилно првостепени суд решењем од 25.01.2022. године одбио предлог тужене за „контролним вештачењем“ од

стране вештака грађевинске струке на оклности висине штете. Наиме, тужена није сачинила конкретне примедбе на достављени налаз и мишљење нити је доставила нови налаз и мишљење којим би се оспорила правилност датог налаза и мишљења о висини штете а као тужена странка која оспорава наводе и доказе тужиље као противника, била је дужна да изнесе чињенице због којих се оспорава правилност обрачуна висине штете коју је тужиља претрпела услед пожара а на којима заснива своје наводе, према члану 228. ЗПП-а. Како из стања у списима предмета произилази да тужена није имала примедбе на налаз и мишљење судског вештака у погледу висине утврђене материјалне штете, то жалбено оспоравање налаза и мишљења и с тим у вези истакнуте примедбе не могу бити предмет оцене другостепеног суда.

Неосновано се жалбом тужиље оспорава оцена изведених доказа и с тим у вези утврђено чињенично стање с обзиром да је првостепени суд сагласно члану 8 Закона о парничном поступку на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка, по свом уверењу, одлучио које ће чињенице узети као доказане. О томе које чињенице сматра утврђеним и на основу којих доказа суд одлучује на основу сопственог уверење а тужена жалбеним наводима у ствари на свој начин интерпретира садржину изведених доказа у прилог успеху у спору.

Наиме, првостепени суд је у чињеничну грађу уврстио изведене доказе и то исказе сведока ББ и ВВ, запослених у МУП -Сектор за ванредне ситуације који су учествовали у гашењу пожара, Уверења Министарства унутрашњих послова – Сектор за ванредне ситуације од 12.07.2021. године, дописе Министарства унутрашњих послова – Дирекције полиције – ПУ за град Београд – ПС Стари град од 07.07.2021. године, 18.11.2021. године и 09.02.2022. године, статистички лист о евидентираним догађајима Министарства унутрашњих послова – Сектора за ванредне ситуације редни број 2343 П/Е П1723 те налаз и мишљење судског вештака грађевинске струке Зорана Миловановића са изјашњењима. У току поступка, терет доказивања је на странкама које тврде да имају одређено право, али је законом такође установљено начело слободне оцене доказа које препушта суду савесну и брижљиву оцену доказа, при чему сходно одредби члана 229 став 2. ЗПП суд одлучује које ће доказе извести ради утврђивања битних чињеница и у образложењу побијане пресуде првостепени суд је на јасан, логичан и прихватљив начин изнео садржину изведених доказа и правилно их оценио. Наиме, према наведеним дописима Министарства унутрашњих послова – Дирекције полиције – ПУ за град Београд – ПС Стари град произилази да је пожар у просторијама тужене највероватније проузрокован неисправном електроинсталацијом и да је захватио хемикалије и да су припадници ватрогасне бригаде приликом гашења пожара у малопродајном објекту тужене затекли отворен пламен у делу продавнице где се продају хемијски артикли. Такође, по основу сагласних навода из исказа саслушаних сведока запослених у МУП-Сектор за ванредне ситуације који су учествовали у гашењу пожара произилази да је у задњем делу продавнице био пламен а пошто је пожар угашен увидели су да је у задњем делу експлодирала бочица дезодоранса. С тим у вези, неосновано се жалбеним наводима тужене указује да је првостепени суд пропустио да утврди тачан узрок пожара. Околност да је пожар највероватније последица неисправних инсталација у објекту тужене, представља довољан степен вероватноће да је до пожара управо дошло из тог, а не неког другог разлога, посебно у одсуству других доказа који би могли искључити одговорност тужене као имаоца опасне ствари, с

обзиром да се узрочност у конкретном случају претпоставља и правилно је првостепени суд утврдио да се пожар ширио из продајног објекта маркета “Арома” ка другим деловима зграде, да се у маркету “Арома” налазило главно жариште а тужени током поступка није ни спорио да су се у наведеном продајном објекту налазиле хемикалије међу којима су и експлозивне материје, попут дезодоранса.

Неосновани су жалбени наводи тужене којима се указује, да је првостепени суд погрешно применио материјално право и то одредбу члана 154 Закона о облигационим односима, јер тужила није доказала кривицу тужене те да самим тим не постоји субјективна одговорност тужене за штету. Основ одговорности тужене регулисан је одредбом члана 173 Закона о облигационим односима, којим је прописано да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете. Одредбом члана 174 ЗОО прописано је да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави. Дакле, тужена одговара по принципу објективне одговорности, за коју није потребно доказивати кривицу. Терет доказивања постојања основа који би искључио одговорност тужене, лежи на туженој, а тужена није доказала да је пожар потекао из неког другог извора, па с тим у вези, не стоје ни њени наводи да је до пожара дошло услед неисправности клима уређаја који се налазио изнад маркета “Арома”.

Наиме, сам појам објективне одговорности за проузроковану штету подразумева одговорност која не почива на кривици одговорног лица, нити на било којем субјективном елементу, него на чињеници проузроковања штете од опасне ствари или од опасне делатности за коју одговара власник или држалац ствари, односно носилац опасне делатности. То је каузална (узрочна) одговорност јер је довољна чињеница проузроковања штете од опасне ствари или опасне делатности, тј. да штета потиче, да има узрок од опасне ствари или опасне делатности и за штету од опасне ствари или делатности одговара власник или држалац опасне ствари, односно правни носилац опасне делатности а он не мора истовремено бити и штетник. Власник одговара у свим случајевима, сем у случају када се опасна ствар у време када је од ње настала штета налазила по неком правном основу код другог лица као држаоца ове ствари и тада одговара држалац опасне ствари. Дакле, у конкретном случају се ради о објективној одговорности тужене за насталу штету од опасне ствари, какав карактер имају неисправне инсталације у просторији у којој се налазе лако запаљиве материје, јер је опасна ствар она која својим положајем или особинама или употребом или самим постојањем ствара повећану опасност од проузроковања штете за околину с тим да инсталације саме по себи нису опасна ствар али их чињеница да нису у исправној функцији чини опасном ствари посебно у ситуацији када се налазе у објекту у ком су смештене запаљиве хемикалије то власник одговара сагласно одредби члана 173 и 174 Закона о облигационим односима.

Према налажењу Апелационог суда, жалбени наводи тужене којима се по први пут истичу примедбе на налаз и мишљење судског вештака у погледу утврђене висине материјалне штете коју је тужила као власник стана претрпела не могу бити предмет оцене другостепеног суда с обзиром да их тужена није истицала током првостепеног поступка а није ни учинила вероватним да их без своје кривице није могла да изнесе у поступку који је предходио доношењу побијане пресуде сходно члана 372 став 1 ЗПП-

а.

Одлучујући о висини накнаде материјалне штете правилном применом материјалног права на потпуно и правилно утврђено чињенично стање правилно је првостепени суд обавезао тужену да тужиљи исплати износ од 368.750,00 динара са законском затезном каматом почев од 25.05.2023. године па до исплате а како је то ближе одређено ставом другим побијане пресуде. Наиме, накнада материјалне штете се утврђује у складу са одредбама члана 185, 189. и 190. ЗОО. Ово значи, да у првом реду постоји обавеза одговорног лица за насталу штету да успостави стање које је било пре него што је штета настала према члана 185. ст. 1. ЗОО. Под условима из ст. 2, 3. и 4. исте законске одредбе, накнада материјалне штете досуђује се у новцу. Висина штета у смислу члана 189. ст. 2. ЗОО одређује се према ценама у време доношења судске одлуке а како је то правилно поступио првостепени суд, јер у противном досуђена накнада не би била одговарајућа према члана 185. ст. 1. ЗОО. Време доношења судске одлуке, подразумева краћи временски период од дана утврђења штете, вештачења, до дана доношења првостепене пресуде. Ово све из разлога, да би се оштећеникова материјална ситуација довела у оно стање у коме би се налазила да није било штетне радње или пропуштања, сходно члана 190. ЗОО и на досуђени износ правилно је првостепени суд досудио камату од дана пресуђења, сагласно одредби члана 189. став 2. и 277 ЗОО.

Приликом одлучивања о основаности жалбе односно законитости и правилности побијане пресуде, другостепени суд је ценио и остале наводе у жалби тужене али их није посебно образлагао, сагласно одредби члана 396 став 2 Закона о парничном поступку јер не могу довести до другачије, по тужену повољније одлуке у овој правној ствари.

Потврђено је и решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке побијане пресуде јер је донето правилном применом одредбе члана 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку и тужиљи су признати трошкови за радње које су биле нужне и оправдане за вођење поступка у складу са важећом Адвокатском и Таксеном тарифом у време пресуђења.

На основу изнетог, применом одредбе члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку-ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11, 49/13-одлука Ус, 74-13-одлука Ус, 55/14, 87/18 и 18/20) одлучено је као у изреци ове пресуде.

**Председник већа – судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић